

Kustontwikkeling Eemszijlen

Notitie Reikwijdte en Detailniveau
milieueffectrapportage (plan-m.e.r.)

Verantwoording

Titel: NRD Kustontwikkeling Eemshaven
Onderwerp: Reikwijdte en Detailniveau
milieueffectrapportage (plan-m.e.r.)
Projectnummer: 51005619
Klant: Provincie Groningen
Referentienummer: NL22-648800269-24351
Versie: D1

Datum: 18-05-2022

Auteur: Jorrit Kootstra

Gecontroleerd door: Martin Haan

Paraaf gecontroleerd:

Vrijgegeven door: Tim Verver

Paraaf vrijgegeven:

Inhoudsopgave

Verantwoording.....	2
1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Procedure	5
1.3 M.e.r.-plicht.....	6
1.4 Initiatiefnemers en bevoegd gezag	7
1.5 Leeswijzer.....	8
2 Beleidskader.....	9
2.1 Algemeen	9
3 Voorgenomen activiteit en alternatieven	13
3.1 Wat ging vooraf?	13
3.2 Planvoornemen	13
3.3 Alternatieven.....	14
4 Referentiesituatie.....	18
4.1 Huidige situatie	18
4.1.1 Bodem	18
4.1.2 Water	18
4.1.3 Natuur	20
4.1.4 Landschap en cultuurhistorie	22
4.1.5 Verkeer	24
4.1.6 Woon- en leefmilieu.....	25
4.1.7 Externe veiligheid	25
4.2 Autonome ontwikkeling	26
5 Reikwijdte en detailniveau	27
5.1 Inhoud MER.....	27
5.2 Reikwijdte	27
5.3 Detailniveau.....	27
6 De procedure.....	31
6.1 Procedurestappen	31
6.2 Te raadplegen instanties	32
6.3 Reacties.....	32

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het project Kustontwikkeling Eemszijlen (hierna 'Eemszijlen' genoemd) speelt zich af in de kustzone van de gemeente Eemsdelta. De initiatiefnemers van het project willen deze kustzone voorbereiden op klimaatverandering en er voor zorgen dat toekomstige generaties in deze kustzone kunnen blijven wonen, werken en recreëren. Zij willen meerwaarde creëren door verschillende opgaven en functies zoals natuur, recreatie/toerisme, zoetwaterbeschikbaarheid en waterveiligheid in samenhang te bekijken.

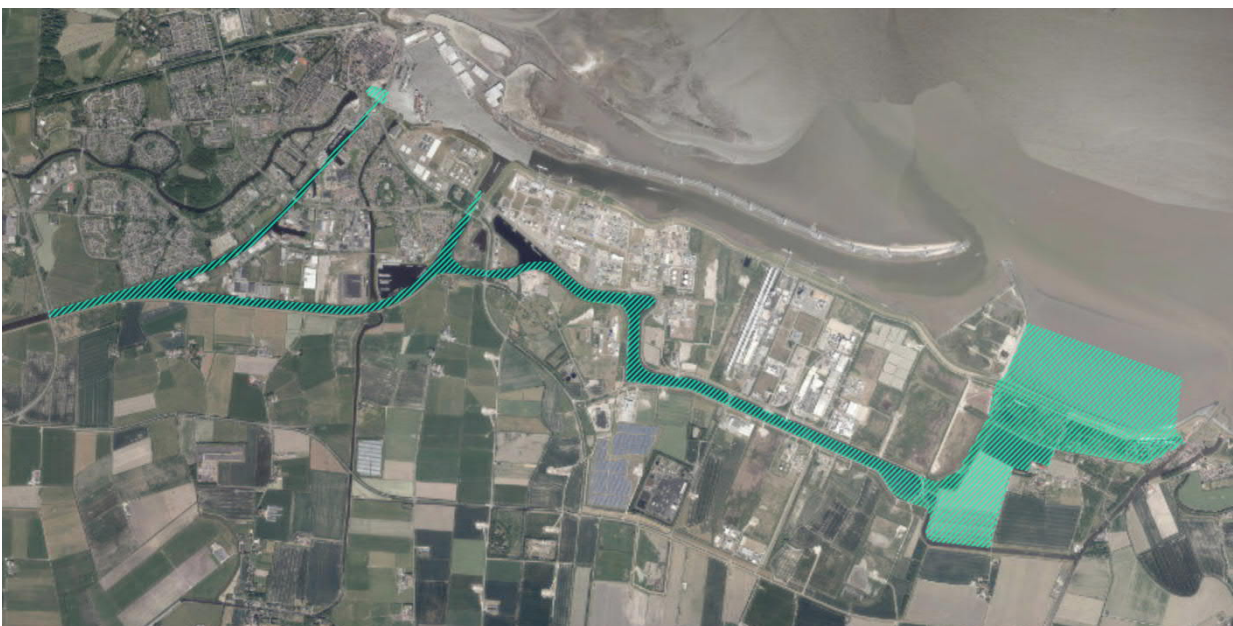
Voor het project Eemszijlen zijn vier opgaven geformuleerd:

1. Verbeteren van de (ecologische) waterkwaliteit en natuur.
2. Versterken van het maritieme karakter, leefbaarheid en de recreatiefunctie.
3. Klimaatadaptatie kustzone.
4. Zoetwaterbeschikbaarheid.

Om invulling te geven aan deze opgaven hebben de initiatiefnemers de volgende drie met elkaar samenhangende maatregelen ontwikkeld:

- Herinrichten Groote Polder tot een robuuste overgang zoet-zout en intergetijdje natuurgebied met slibwinning en recreatie.
- Nieuwe spuivoorziening en nieuw spuikanaal.
- Ombouw huidige spuisluis Oude Eemskanaal tot recreatiesluis.

In de onderstaande figuur is het plangebied voor de Verkenning Kustontwikkeling Eemszijlen weergegeven. Het betreft hier een indicatieve weergave, na uitvoering van de Verkenning zal het plangebied voor eventueel uit te voeren maatregelen worden bepaald.

Figuur 1.1 Plangebied Verkenning Kustontwikkeling Eemszijlen (indicatief)

Voor het project Eemszijlen moet een milieueffectrapportage worden uitgevoerd. Dit is een onderzoek naar mogelijk optredende milieueffecten als gevolg van het project. In deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) worden de stappen van dit milieueffectenonderzoek geschetst.

Samen met deze notitie wordt ook een 'Kennisgeving Voornemen en Participatie' gepubliceerd. Hierin leest u meer informatie over het project (oftewel het voornemen) en over hoe de organisaties andere belanghebbenden bij de planvorming willen betrekken.

1.2 Procedure

Omgevingswet

Naar verwachting treedt op 1 januari 2023 de Omgevingswet in werking. In deze wet wordt een groot aantal bestaande wetten samengevoegd. Ook leidt de Omgevingswet tot veranderingen van procedures. Procedures waarin op 1 januari 2023 al ontwerp-besluiten zijn gepubliceerd blijven onder de huidige wetgeving vallen, procedures waarin op 1 januari 2023 nog geen ontwerp-besluit is genomen vallen onder de Omgevingswet. Het project Eemszijlen zal naar alle waarschijnlijkheid onder de Omgevingswet gaan vallen.

De initiatiefnemers willen voor Eemszijlen gaan werken met het instrument 'projectbesluit' uit de Omgevingswet. Hiervoor moet de zogenoemde 'projectprocedure' worden toegepast. In deze procedure wordt gestart met een verkenningsfase. In deze fase wordt een brede verkenning uitgevoerd naar mogelijke oplossingen voor de opgaven van Eemszijlen. In deze verkenning wordt tevens gekeken naar raakvlakken met andere activiteiten en projecten in de omgeving. Deze verkenningsfase leidt tot een 'voorkeursbeslissing'. Met dit politiek-bestuurlijke besluit wordt besloten of er daadwerkelijk maatregelen zullen worden gerealiseerd, en zo ja via welke procedures dit mogelijk wordt gemaakt. Op basis van de Omgevingswet is voor de voorkeursbeslissing is een plan-m.e.r. verplicht. In de verkenningsfase wordt daarom een Plan-MER opgesteld .

Als in de voorkeursbeslissing is opgenomen dat maatregelen tot uitvoering worden gebracht, start hiervoor de planuitwerkingsfase. Op dit moment is het de verwachting dat alleen voor projectonderdeel 'Groote Polder' direct na de Verkenningsfase de planuitwerkingsfase zal starten. Voor projectonderdeel 'Nieuwe spuivoorziening' geldt dat na de Verkenningsfase de uitkomsten van enkele grote regionale onderzoeken naar het toekomstige watersysteem (Droge Voeten 2.0) zullen worden afgewacht voordat de planuitwerking kan starten. Als gevolg hiervan zal de planuitwerking voor 'Nieuwe spuivoorziening' en 'Recreatiesluis Delfzijl' naar verwachting pas geruime tijd na de verkenningsfase worden gestart. Mogelijk is in de planuitwerking een project-m.e.r. of m.e.r. beoordeling nodig.

Huidige wetgeving

Op het moment van publiceren van deze NRD geldt de Omgevingswet nog niet. In een onverwacht scenario dat de Omgevingswet helemaal niet in werking treedt zal het project Eemszijlen een procedure doorlopen met gebruikmaking van de huidige wetgeving. De belangrijkste wetten zijn dan de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en de Waterwet. Om Eemszijlen planologisch mogelijk te maken zal op grond van de Wro een provinciaal inpassingsplan worden vastgesteld. Voor de aanleg of wijziging van waterstaatswerken kan op grond van de Waterwet worden gewerkt met een projectplan waterwet of een watervergunning.

1.3 M.e.r.-plicht

Het instrument milieueffectrapportage (m.e.r.) is ervoor bedoeld om het milieu een volwaardige plaats in de besluitvorming te geven. In regelgeving is vastgelegd in welke situaties een m.e.r. verplicht is. Voor de voorkeursbeslissing van Eemszijlen is een plan-m.e.r.-verplicht. Dit wordt hieronder toegelicht. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de situatie onder de Omgevingswet en de situatie onder de huidige wetgeving.

Omgevingswet

De procedureregels voor m.e.r. zijn opgenomen in afdeling 16.4 van de Omgevingswet. In het Omgevingsbesluit, bijlage V, zijn de activiteiten benoemd waarvoor een m.e.r. plicht kan gaan gelden. Voor Eemszijlen geldt dat het aanleggen van een nieuw spuivoorziening (waarbij ook primaire keringen worden aangelegd en gewijzigd) onder de categorie K4 valt.

Nummer	Kolom 1 Projecten	Kolom 2 Gevalen waarin de m.e.r.-plicht geldt	Kolom 3 Gevalen waarin de m.e.r.-beoordelingsplicht geldt	Kolom 4 Besluiten
K4	Werken voor kanalisering en werken ter beperking van overstromingen	Niet van toepassing	Aanleg, wijziging of uitbreiding	De omgevingsvergunning voor een wateractiviteit of de goedkeuring van gedeputeerde staten op grond van artikel 16.72 van de wet.

Voor deze categorie K4 geldt een m.e.r. beoordelingsplicht. Dit houdt in dat het bevoegd gezag moet beoordelen of er belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen optreden. De m.e.r. beoordelingsplicht is gekoppeld aan de goedkeuring van GS van een projectbesluit van het waterschap en ontstaat dus eventueel later. In de verkenningsfase ontstaat voor Eemszijlen een plan-m.e.r. plicht voor de voorkeursbeslissing. De voorkeursbeslissing wordt gezien als kaderstellend voor het latere m.e.r.-beoordelingsplichtige besluit.

Eemszijlen speelt zich af nabij en deels in het Natura 2000-gebied Waddenzee. Er zal in de verkenningsfase onderzoek naar effecten op Natura 2000 worden gedaan, mogelijk in de vorm van een passende beoordeling. Ook langs deze route ontstaat in de verkenningsfase voor Eemszijlen mogelijk een plan-m.e.r. plicht voor de voorkeursbeslissing.

Huidige wetgeving

Op het moment van publiceren van de NRD geldt de Omgevingswet nog niet en zal dus voldaan moeten worden aan de huidige wetgeving. De m.e.r.-plicht is op dit moment geregeld in de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage. In bijlagen C en D bij het Besluit m.e.r. is vermeld voor welke activiteiten m.e.r.-plicht geldt. Voor Eemszijlen geldt dat het aanleggen van een nieuw spuivoorziening (waarbij ook primaire keringen worden aangelegd en gewijzigd) onder de categorie D.3.2 valt en mogelijk ook onder de categorie C16.1, D16.1 en D27. Voor een eventueel provinciaal inpassingsplan voor Eemszijlen geldt dan een plan-m.e.r.-plicht.

Categorie	Kolom 1 Activiteiten	Kolom 2 Gevalen	Kolom 3 Plannen (waarvoor plan m.e.r.-plicht geldt)	Kolom 4 Besluiten (waarvoor m.e.r.-plicht geldt)
C 16.1	Winning van oppervlaktedelfstoffen uit de landbodem	Terreinoppervlakte van meer dan 25 hectare.	Bestemmingsplan / Provinciaal inpassingsplan	Ontgrondingsvergunning
Categorie	Kolom 1 Activiteiten	Kolom 2 Gevalen	Kolom 3 Plannen (waarvoor plan m.e.r.-plicht geldt)	Kolom 4 Besluiten (waarvoor m.e.r.-beoordelingsplicht geldt)
D 3.2	De aanleg, wijziging of uitbreiding ter beperking	Geen drempelwaarde	Bestemmingsplan / Provinciaal inpassingsplan	De goedkeuring van GS van het projectplan, dan wel bij het

	van overstromingen, met inbegrip van primaire waterkeringen			ontbreken daarvan het bestemmingsplan/ provinciaal inpassingsplan
D 16.1	Winning van oppervlakedelfstoffen uit de landbodem	Terreinoppervlakte van 12,5 hectare of meer.	Bestemmingsplan / Provinciaal inpassingsplan	Ontgrondingsvergunning
D 27	Ontbossing met het oog op een andere ruimtelijke functie van de grond.	Op gronden met een andere dan een agrarische bestemming en een oppervlakte van 10 hectare of meer.	Bestemmingsplan / Provinciaal inpassingsplan	Het besluit, bedoeld in artikel 4.5, derde lid, van de Wet natuurbescherming, dan wel bij het ontbreken daarvan het bestemmingsplan/ provinciaal inpassingsplan

Categorie C 16.1 is van toepassing als er een ontgroning van meer dan 25 ha wordt uitgevoerd. Er geldt een plan-m.e.r.-plicht voor kaderstellende plannen voor de ontgroning, zoals een provinciaal inpassingsplan (kolom 3) en een project-m.e.r. plicht voor de ontgrondingsvergunning (kolom 4).

Categorie D 16.1 is van toepassing als er een ontgroning van meer dan 12,5 ha en minder dan 25 ha wordt uitgevoerd. Er geldt dan een plan-m.e.r.-plicht voor kaderstellende plannen voor de ontgroning, zoals een provinciaal inpassingsplan (kolom 3) en een m.e.r. beoordelingsplicht voor de ontgrondingsvergunning (kolom 4).

Categorie 3.2 kent geen drempelwaarde. Voor deze categorie geldt een plan-m.e.r.-plicht voor kaderstellende plannen, zoals een provinciaal inpassingsplan (kolom 3) en een m.e.r. beoordelingsplicht voor de goedkeuringsbesluit van GS op projectplan waterwet of voor een gedetailleerd bestemmingsplan / inpassingsplan (kolom 4).

Categorie D 27 betreft ontbossing van meer dan 10 ha. Hiervoor is een plan-m.e.r. plicht aan de orde voor een kaderstellend plan, zoals een provinciaal inpassingsplan (kolom 3) en een m.e.r. beoordelingsplicht voor een besluit op grond van de Wet natuurbescherming of voor een gedetailleerd bestemmingsplan / inpassingsplan (kolom 4).

Als er een kaderstellend plan wordt opgesteld waarvoor een passende beoordeling nodig is, ontstaat ook langs deze route plan-m.e.r.-plicht (artikel 7.2a Wet Milieubeheer). Ook langs deze route ontstaat voor een eventueel provinciaal inpassingsplan voor Eemszijlen mogelijk een plan-m.e.r. plicht.

1.4 Initiatiefnemers en bevoegd gezag

Voor het project Eemszijlen zijn er vier initiatiefnemers: de provincie Groningen, de gemeente Eemsdelta, Rijkswaterstaat en Stichting Het Groninger Landschap. Deze initiatiefnemers werken nauw samen met waterschap Hunze en Aa's en Groningen Seaports. De vier initiatiefnemers zijn ook initiatiefnemer in de plan-m.e.r. procedure.

Op dit moment is nog niet bekend welke overheid voor welk projectonderdeel in de vervolgfase een projectbesluit (of vergelijkbaar plan/besluit op grond van huidige wetgeving) zal vaststellen. Rijk, provincie, gemeente en waterschap hebben gezamenlijk vastgesteld dat voor dit project een projectbesluit door de provincie en/of waterschap het meest voor de hand ligt.

Provincie en waterschap willen op basis van de uitkomsten van de verkenning gezamenlijk bepalen welke projectbesluiten (of ander vervolgbesluiten) nodig zijn is en wie die besluiten het beste kan nemen. Omdat deze NRD nu wel moet worden gepubliceerd door het bevoegd gezag dat het uiteindelijke m.e.r.-plichtige of m.e.r. beoordelingsplichtige projectbesluit vaststelt (en dit dus ofwel provincie ofwel waterschap kan zijn), is ervoor gekozen dat provincie en waterschap beide de NRD vaststellen en publiceren.

De bevoegd gezag-rol voor het MER wordt dus in de fase tot de Voorkeursbeslissing vervuld door provincie Groningen en het waterschap Hunze en Aa's gezamenlijk. De provincie Groningen treedt hierbij op als coördinerend bevoegd gezag.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 schetst het relevante beleidskader. Hoofdstuk 3 gaat in op de voorgenomen activiteit en de te onderzoeken varianten. De huidige situatie en de autonome ontwikkeling worden in hoofdstuk 4 beschreven. De reikwijdte en het beoordelingskader van het MER worden uiteengezet in hoofdstuk 5. Hoofdstuk 6 tenslotte gaat in op de te volgen m.e.r.-procedure en de te raadplegen instanties.

2 Beleidskader

2.1 Algemeen

In onderstaande tabel is het relevante beleidskader voor Eemszijlen samengevat weergegeven. Er wordt achtereenvolgens ingegaan op nationaal, provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid voor ruimtelijke ordening en wonen. In de tabel zijn ook enkele beleidsvoorbereidende studies opgenomen. In het MER zal dit beleidskader waar nodig worden aangevuld.

Beleidskader	Belangrijkste randvoorwaarde / uitgangspunt	Relevantie voor Eemszijlen
Internationaal beleid		
Eems-Dollard verdrag en milieuprotocol	Het Eems-Dollardverdrag (1960) vormt de basis voor samenwerking tussen Duitsland en Nederland bij het beheren van de Eems en de Dollard. In 1996 hebben beide landen een milieuprotocol opgesteld, waarin afspraken staan over o.a. natuurbeheer.	Eemszijlen heeft mogelijk invloed op een deel van de Eems dat naar Duitse opvatting Duits grondgebied is. De Duitse overheden worden daarom geïnformeerd en indien nodig bij de planvorming betrokken.
Nationaal beleid		
Nationale Omgevingsvisie	De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is de Rijksbrede visie op de fysieke leefomgeving. In de visie komt naar voren dat Nederland voor grote uitdagingen staat die van invloed zijn op de fysieke leefomgeving. De NOVI brengt de langetermijnvisie van het Rijk in beeld. Op nationale belangen wil het Rijk sturen en richting geven. Die komen samen in vier prioriteiten: <ul style="list-style-type: none"> • ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie; • duurzaam economisch groeipotentieel; • sterke en gezonde steden en regio's; toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.	Eemszijlen is gericht op een klimaatadaptatieve inrichting van de kustzone, versterking van de lokale economie en een toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied
Nationaal Waterprogramma 2022-2027	Het NWP beschrijft de hoofdlijnen van het nationale waterbeleid. Het programma is voor het waterbeleid een uitwerking van de nationale belangen en strategische hoofdkeuzes in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Het NWP beschrijft verder de raakvlakken van het nationale waterbeleid met het beleid voor een aantal andere onderwerpen in de fysieke leefomgeving, zoals de energietransitie en de landbouw.	De Eems-Dollard is Rijkswater. Het havengebied van Delfzijl is van nationaal belang en de vaarweg Lemmer-Delfzijl is een rijksvaarweg.
Kaderrichtlijn Water (KRW)	De KRW geeft voor Nederland invulling aan de gelijknamige Europese richtlijn (2000/60/EG). Het doel van de KRW is het instandhouden en verbeteren van het aquatisch milieu. Met de uitvoering van de KRW realiseert Nederland een goede ecologische en chemische toestand van het watersysteem	Vanuit de KRW zijn er waterkwaliteitsdoelen voor de Eems-Dollard geformuleerd. In het project Eemszijlen zal de invloed op deze doelen beschouwd moeten worden.
Stroomgebiedsbeheerplannen Rijn, Maas, Schelde en Eems 2022-2027	Het doel van de KRW is het bereiken van een goede toestand van oppervlakte- en grondwaterlichamen. Er worden elke 6 jaar	De doelen en maatregelen worden uitgewerkt in regionale plannen (m.n.

	<p>stroomgebiedbeheerplannen opgesteld. Het eerste plan is vastgesteld voor de periode 2009 – 2015 en het tweede plan voor 2016 - 2021. Het plan voor 2022-2027 is het derde stroomgebiedsplan en bevat een actualisatie van de voorgaande plannen.</p>	<p>het Waterbeheerprogramma 2022-2027 van het waterschap Hunze en Aa's)</p>
<p>Provinciaal beleid</p>		
<p>Omgevingsvisie Groningen 2021</p>	<p>In dit document is het beleid voor milieu, verkeer en vervoer, water en ruimtelijke ordening, energie en economie beschreven. De provincie hecht veel waarde aan het bewaren van de karakteristieken van de provincie Groningen, zoals gevarieerde landschappen, stilte en duisternis. Naast bescherming van de kernkwaliteiten in delen van de provincie, wordt in andere gebieden veel ruimte geboden aan economische ontwikkeling. De provincie streeft naar zuinig ruimtegebruik, behoud van kwaliteit, het combineren en stapelen van functies en het tegengaan van verrommeling van het landschap.</p>	<p><u>Kaart ruimte</u>: Het plandeel ter plaatse van de Grootte polder is aangeduid als 'Buitengebied'. Het plandeel ter plaatse van de recreatiesluis is aangeduid als 'Stedelijk gebied'</p> <p><u>Kaart water</u>: Het plandeel ter plaatse van de Grootte polder is aangeduid als 'Laaggelegen gebied'. Zowel de Grootte Polder als de sluis in Delfzijl heeft de aanduiding 'Eemshaven-Delfzijl-Punt van Reide' (het beleid is hier gericht op combineren van waterveiligheid, natuur, innovatieve landbouw en recreatie.</p> <p><u>Kaart mobiliteit</u>: Het Nieuwe Eemskanaal is aangeduid voor 'Verbetering rijksvaarwegen'</p> <p><u>Kaart vaarwegen</u>: zowel het Oude als het Nieuwe Eemskanaal is aangeduid als 'Vaarwegen in de provincie Groningen'</p>
<p>Regionale Structuurvisie Eemsmond-Delfzijl 2017</p>	<p>De Structuurvisie is een uitwerking van de Omgevingsvisie provincie Groningen 2016-2020. In afwijking van de Omgevingsvisie geldt dat voor het plangebied van de Structuurvisie het gebiedsspecifiek milieubeleid zoals opgenomen in de Structuurvisie leidend is en dat voor dit gebied het overig beleid uit de Omgevingsvisie van kracht blijft. De in de Omgevingsvisie geformuleerde opgave Energyport met de daarbij benoemde prioritaire belangen staan centraal. De uitdaging zit in het in balans brengen van de (duurzame) energie en economische belangen en de belangen van leefomgeving, natuur en landschap.</p>	<p>De belangen die in de structuurvisie zijn meegenomen zijn in volgorde van belangrijkheid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ruimte voor duurzame energie, 2. aantrekkelijk vestigingsklimaat (bedrijven), 3. tegen gaan van milieuhinder, 4. waterveiligheid, 5. het vergroten van de biodiversiteit, 6. het beschermen van het landschap en cultureel erfgoed, 7. aantrekkelijk vestigingsklimaat (recreatie en toerisme).
<p>Regionaal beleid</p>		
<p>Droge Voeten 2050 (2014) (beleidsvoorbereidende studie)</p>	<p>Doordat het klimaat verandert wordt de kans op zowel wateroverlast als watertekort groter. In het project 'Droge Voeten 2050' van 2014 hebben de provincies Groningen en Drenthe en het waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest onderzocht welke maatregelen nodig zijn om wateroverlast te voorkomen. Welke norm geldt hangt af van de schade die er bij een dijkdoorbraak in het achterliggende gebied ontstaat. Deze studie wordt de komende jaren geactualiseerd (Droge Voeten 2.0)</p>	<p>Het waterschap neemt actie ter bescherming tegen de extremere (weers)omstandigheden. Dat doen ze door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbeteren van de aansturing van gemalen. • Aanleggen waterbergingen in bestaande of nieuwe natuurgebieden. • Ophogen kades op en versterken dijken.

		In geval van hoog water worden gemalen ingezet op plekken waar dorpen hier geen overlast van hebben.
Programma Eems Dollard 2050	De maatregelen van het programma ED2050 moeten ervoor zorgen dat de natuur in de Eems-Dollard herstelt. Hoe ziet die natuur er in 2050 uit? Welke dieren en planten leven er dan? En waarin verschilt de ideale situatie van de huidige situatie? Dat laat het ecologisch streefbeeld zien. Er wordt stap voor stap gewerkt naar dit doel voor de lange termijn. Hierbij wordt steeds ingespeeld op veranderende inzichten en nieuwe inzichten.	Vanuit het programma ED2050 wordt de bijzondere natuur in de Eems-Dollard beschermd en herstelt. Dit wordt gedaan door het water minder troebel te maken en nieuwe leefgebieden aan te leggen. De maatregelen die genomen worden moeten klimaatadaptief zijn. Door deze maatregelen wordt de natuur sterker en het land beter beschermd tegen de gevolgen van klimaatveranderingen. Tegelijk ontstaat ruimte voor economische ontwikkeling en recreatie.
Waterschapsbeleid		
Waterbeheerprogramma 2022-2027 waterschap Hunze en Aa's	Het programma geeft weer met welke ambities het waterschap de opgaven op het gebied van waterveiligheid, voldoende water en schoon en ecologisch gezond water oppakt. Het beheerplan geeft inzicht in de aanpak van maatregelen voor de Europese Kaderrichtlijn Water en de Deltaplannen Waterveiligheid, Zoetwater en Ruimtelijke Adaptatie.	In het beheerplan wordt nadrukkelijk ingegaan op klimaatverandering en maatschappelijke thema's zoals het Klimaatakkoord, duurzaamheid, recreatief medegebruik, energietransitie en biodiversiteit.
Waterbeheerprogramma 2022-2027 Waterschap Noorderzijlvest	Het plan bevat de plannen van het waterschap voor de komende 6 jaar. De focus ligt hierbij op klimaatklaar blijven en een natuurlijker, duurzamer waterbeheer.	Het waterschap richt zich op de volgende thema's: het voorkomen van droogte en verzilting, de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water, het stimuleren van de biodiversiteit, winnen van grondstoffen en energie uit afvalwater en verdergaande samenwerking in de waterketen.
Visie vismigratie "Van Wad tot Aa"	Voor de vrije migratie van vissoorten tussen de Waddenzee en de bovenlopen van de beken heeft waterschap Hunze en Aa's in juli 2018 de visie vismigratie "Van Wad tot Aa" periode 2018-2027 vastgesteld. Deze opvolger van de voorgaande visie uit 2005 geeft naast een evaluatie van de reeds gerealiseerde maatregelen (stand per juli 2018) ook een doorkijk naar de resterende opgaven t/m 2027. De hierin geconstateerde vismigratie knelpunten zijn doorvertaald naar KRW-programma.	Het Eemskanaal is een belangrijke verbindingzone voor vissen tussen zee en de Hunze en Drentsche Aa. Vissen maken ten tijdens hun migratie gebruik van schut- en spuisluizen bij Delfzijl.
Gemeentelijk beleid		
Ontwikkelingsvisie Eemsdelta	De Ontwikkelingsvisie Eemsdelta is opgesteld door samenwerking van de vier voormalige gemeenten Delfzijl, Eemsmond, Appingedam en Loppersum (DEAL-gemeenten) en de provincie Groningen. De ontwikkelingsvisie is gemaakt voor de periode tot 2030. Het doel van de ontwikkelingsvisie is het aanjagen van ontwikkelingen en functies in de regio en het sturen en ordenen hiervan.	In de ontwikkelingsvisie wordt het de Groote polder specifiek benoemd als een plek met potentie voor recreatie en natuur.

<p>Marconi</p>	<p>Marconi is een ruimtelijke visie op het centrum en de haven van Delfzijl en de Waddenzeekust bij Delfzijl. Het kernidee achter het project is dat het stadscentrum van Delfzijl sterker met de haven en de waddenzeekust moet worden verbonden. Het herstel van het maritieme karakter is een eerste stap naar een aantrekkelijk woon- en werkklimaat in Delfzijl.</p>	<p>Het plangebied is onderdeel van de ontwikkelingen binnen het Marconi project.</p>
<p>Ziel in landschap – koersverkenning voor Delfzijl Zuidoost (2020) (beleidsvoorbereidende studie, gemeentelijk beleid nog in ontwikkeling)</p>	<p>Rondom Delfzijl en dan met name in het zuidoostelijk deel van de gemeente speelt een aantal grote ruimtelijke opgaven die vragen om een samenhangende benadering. Opgaven ten aanzien van energie, klimaat, industrie en infrastructuur hebben hun stempel al op het gebied gedrukt maar leiden ook in de nabije toekomst tot nieuwe ruimteclaims en afwegingen. Tegelijkertijd staat de leefbaarheid onder druk en zijn er forse uitdagingen om natuur en landschap in het gebied te versterken.</p>	<p>De hoofdopgaven voor het gebied Delfzijl Zuidoost zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Leefbaarheid kernen & buurtschappen 2. Versterken natuur van de Eems-Dollard 3. Waterveiligheid (dijkversterking & stormvloedkering) 4. Verbetering natte infrastructuur (zeesluis scheepvaart, nieuwe spuisluis en recreatiesluis) 5. Landbouw, verzilting, veenoxidatie & bodemdaling 6. Lokalisering duurzame energie (wind- en zonneparken) 7. Ontwikkeling chemie- & industriecomplex

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het planvoornemen dat in het MER zal worden beoordeeld op milieueffecten. In § 3.2 wordt het planvoornemen toegelicht en gevisualiseerd. In § 3.3 wordt ingegaan op de varianten die in het MER worden onderzocht.

3.1 Wat ging vooraf?

Voor de verschillende vraagstukken rondom Delfzijl zijn in het verleden al diverse onderzoeken uitgevoerd. Belangrijke vooronderzoeken zijn:

- ‘Verkenning zoet-zout natuur en spuilocatie nabij Pier van Oterdum’, 3 juni 2014, consortium Building with Nature/Ecoshape. In onderzoek is een verkenning uitgevoerd naar een mogelijke inrichting voor een nieuwe spuilocatie met zoet-zout natuur.
- ‘Quick Scan hydraulisch en ecologisch functioneren spuiomlegging Eemszijlen’, 24 december 2020, OAK/Waterproof. In dit rapport zijn de resultaten van een modelonderzoek opgenomen.

Ten behoeve van de Kustontwikkeling Eemszijlen hebben de betrokken overheden in 2021 afspraken gemaakt over de samenwerking. Deze zijn vastgelegd in een Intentieverklaring ‘Kustontwikkeling Eemszijlen’.

3.2 Planvoornemen

Eemszijlen is een gebiedsgericht project dat zich richt op het oostelijk deel van het centrum van Delfzijl in de omgeving van de spuisluis, het watersysteem rondom Delfzijl/Chemiepark en de kuststrook tussen de Pier van Oterdum en de haven van Termunterzijl. In de onderstaande tabel is voor Eemszijlen weergegeven welke opgaven er zijn en welke voorgenomen maatregelen aan wordt gedacht.

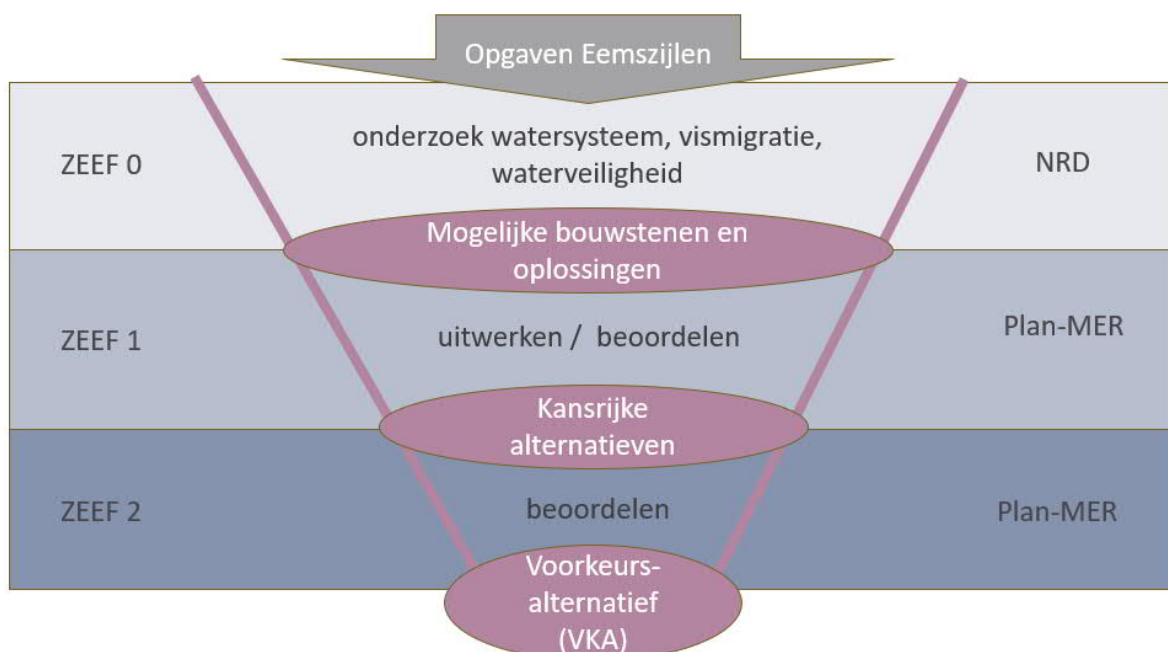
Opgaven Eemszijlen	Voorgenomen maatregelen
Opgave 1: Verbeteren (ecologische) en waterkwaliteit en natuur	<ul style="list-style-type: none">• Het realiseren van een doorlaat om gecontroleerd slibrijk zout water binnen te laten en het slib te laten bezinken in de Groote Polder. Daarmee levert het een bijdrage aan de slibaanpak voor het Eems-Dollard systeem.• Het inrichten van de Groote Polder met nieuwe leefgebieden voor natuur en daarmee een bijdrage te leveren aan N2000-doelstellingen van de Waddenzee/Dollard.• Aanleg van een robuuste zoet-zout overgangsgebied in de Groote Polder.
Opgave 2: Versterken van het maritieme karakter, leefbaarheid en de recreatiefunctie	<ul style="list-style-type: none">• Ombouw bestaande spuisluis tot recreatiesluis in het centrum van Delfzijl.• Omleggen van het spui en de huidige spuicapaciteit (100 m³/sec) verplaatsen vanuit de huidige locatie aan het einde van het Oude Eemskanaal naar een toekomstbestendige locatie.• Inrichten Groote Polder met mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding / recreatie / natuurbeleving.
Opgave 3: Klimaataanpassing kustzone	<ul style="list-style-type: none">• In delen van de Groote Polder zal slib kunnen bezinken zodat de polder op een natuurlijke wijze meegroeit met de zeespiegel.
Opgave 4: Zoetwaterbeschikbaarheid	<ul style="list-style-type: none">• We verkennen welke mogelijkheden er zijn om meer controle te krijgen op de zoutindringing om daarmee de zoetwaterbeschikbaarheid in de regio te vergroten. Mogelijk dat met het omleggen van het spui de voorwaarden gecreëerd worden om het Oosterhornkanaal beter door te spoelen.

Het plan voor Eemsziklen is een groot plan dat vraagt om grote investeringen en kan niet van vandaag op morgen worden gerealiseerd. Vanwege de hiermee samenhangende onzekerheden kiezen partijen voor de verdere voorbereiding, uitwerking en realisatie van het plan daarom voor een adaptieve aanpak. Dit is een aanpak waarbij het (basis)plan op hoofdlijnen wordt beschreven en vastgesteld en op een later moment op onderdelen nog bijstellingen mogelijk zijn en ruimte wordt gelaten voor een nadere uitwerking. Op deze manier kan optimaal worden ingespeeld op ontwikkelingen welke zich de komende jaren nog gaan voor doen en wordt het risico van over- en onderinvesteringen binnen het project zo veel mogelijk voorkomen.

Uitbreidingsmogelijkheden
Mogelijkheid 1: Toekomstige dijkversterking eerder uitvoeren
Mogelijkheid 2: Vergroten spuicapaciteit bij de Groote Polder
Mogelijkheid 3: Verbeteren van de vismigratie
Meekoppelkansen
Koppelkans 1: verbeteren sliblast haven Termunterzijl
Koppelkans 2: Uitbreiding strand Termunterzijl

3.3 Alternatieven

Een vast onderdeel in de m.e.r.-procedure is het alternatievenonderzoek: in hoeverre zijn er naast of binnen het voornemen reële oplossingen of alternatieven met andere milieueffecten? In deze paragraaf wordt beschreven hoe binnen het proces van de verkenning wordt gekeken naar oplossingen en alternatieven. In de Verkenningfase wordt 'van grof naar fijn' gewerkt. Hierbij worden drie zogenoemde 'zeven' toegepast. In deze zeven worden stapsgewijs de kansrijke alternatieven ontwikkeld en deze worden vervolgens beoordeeld op hun milieueffecten. Hieronder worden deze drie zeven gevisualiseerd, onder de afbeelding wordt het zeefproces toegelicht. In deze NRD is zeef 0 reeds uitgevoerd, het resultaat van zeef 1 en de beoordeling op milieueffecten in zeef 2 zullen worden opgenomen in het Plan-MER.

Zeef 0: Mogelijke bouwstenen en oplossingen

Deze zeef is inmiddels doorlopen. In zeef 0 hebben we alleen gekeken naar de (zowel positieve als negatieve) effecten en haalbaarheid van het omleggen van de spui. Als het omleggen van het spui op voorhand al niet haalbaar zou blijken te zijn, zou dit een grote belemmering voor Eemszijlen betekenen. Het onderzoek naar de effecten van het omleggen van het spui wordt het “zeef 0” onderzoek genoemd.

Inhoud onderzoek zeef 0

Er is onderzoek verricht naar het effect van het omleggen van het spui op;

1. De huidige en toekomstige waterafvoer en het peilbeheer.
2. Waterveiligheid.
3. Vismigratie.

In het onderzoek is niet alleen gekeken naar de huidige situatie, maar ook naar de situatie op de middellange en lange termijn. In de modelberekeningen die zijn uitgevoerd is rekening gehouden met ontwikkelingen op het gebied van klimaat, zeespiegelstijging en bodemdaling. De analyse heeft antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Is het omleggen van de spui noodzakelijk is voor het watersysteem?
- Mocht het nu nog niet nodig zijn, is er een moment in de toekomst dat het eventueel wel nodig is?
- Is het omleggen van het spui via het Oosterhornkanaal mogelijk?

Uitkomst onderzoek zeef 0

In het onderstaande kader zijn de uitkomsten van de zeef 0 onderzoeken weergegeven.

Watersysteem

Uit het eerste globale onderzoek naar het watersysteem is gebleken dat waterschap Hunze en Aa's tot 2045/2050 uit de voeten kan met de bestaande afvoermogelijkheden naar zee rond Delfzijl. Er is geen dringende noodzaak om het spui op dit moment al om te leggen. Ook is gebleken dat het omleggen van het spui met een grotere capaciteit dan nu aanwezig is in Delfzijl geen oplossing biedt omdat er dan elders in het watersysteem problemen ontstaan.

Het waterschap maakt gebruik van de Oude spuisluis op grens van Delfzijl/Farmsum. In extreme situaties kan het waterschap ook overtollig water lozen via de kleine zeeluis bij Farmsum en laat het waterschap water door bij de kleine sluis bij Lalleweer, dat vervolgens via het gemaal Rozema wordt weggepompt naar zee.

Het waterschap verwacht in het oosten van hun beheergebied eerder maatregelen te moeten nemen. Daarbij wordt gedacht aan het op termijn bouwen van een gemaal bij Nieuwe Statenzijl. De mogelijkheden daartoe worden verder verkend in de studie Droge Voeten 2.0 die door het waterschap wordt uitgevoerd.

De verwachting is dat de mogelijkheden om onder vrij verval te kunnen lozen (spuien) naar de toekomst steeds verder onder druk komen te staan en op den duur de bouw van een gemaal onontkomenlijk is. Dit als gevolg van een langzaam maar steeds verder gaande zeespiegelstijging enerzijds en bodemdaling anderzijds waardoor het spuivenster afneemt en per spuibeurt steeds minder water kan worden afgevoerd naar de Eems.

En ooit zal in de verdere toekomst ook rekening gehouden moeten worden met een gemaal bij Delfzijl. Vooralsnog houdt Eemszijlen geen rekening met de bouw van een nieuw gemaal en uitbreiding van de huidige spuicapaciteit. Dat betekent dat voor de verplaatsing van de huidige spuisluis, wordt uitgegaan van dezelfde spuicapaciteit (100 m³/sec). Wel wordt rekening gehouden met de locatie en een ruimte reservering voor een eventueel nieuw te bouwen gemaal bij de Grote Polder.

Waterveiligheid

Uit de eerste beschouwing blijkt dat er veel raakvlakken zijn met de veiligheid.

- De kade langs een nieuwe aan te leggen spuikanaal moeten veilig zijn
- Een spuigeul op het Wad mag de stabiliteit van het voorland niet aantasten

Eén of twee doorlaten door de zeedijk moeten veilig zijn. Aanleg van extra kunstwerk verhoogd de norm voor alle andere kunstwerken.

- Het uitgraven van de polder mag niet leiden tot een onveiligere situatie voor de primaire kering.
- De aanleg van de polder mag er niet toe leiden dat er bij de versterking van de primaire kering negatieve effecten onderling zijn.
- Rond de Grote Polder moet een ringdijk komen, waarbij de kruising met een gasleiding een extra aandachtspunt is.

Er zijn ook kansen. Er komt grond vrij bij de aanleg van een geul en een spuikanaal. Mogelijk is de grond herbruikbaar in het ontwerp van de Grote Polder en/of het combineren met het versterken van de primaire kering. Het creëren van een slobinvang en op lange termijn de ophoging van lage grond bij de Grote Polder draagt bij aan de waterveiligheid.

Vismigratie

Uit een eerste globale beschouwing concluderen we dat een nieuwe intreklocatie direct gelegen aan de Eems mogelijk makkelijker bereikbaar is voor intrekende vis. Door de ligging direct aan de Eems kan optrekkende vis mogelijk beter gebruik maken van selectief getijdentransport. Doordat het mogelijk een nieuw aan te leggen spuilocatie betreft kunnen de nieuwste inzichten (omtrent vismigratievoorzieningen) optimaal worden ingepast op het ontwerp.

De mogelijke introductie van een nieuwe lokstroom zorgt mogelijk voor een herverdeling van het aanbod van intrekende vis tussen de omliggende intrekpunten. De langere route door het industriële Oosterhornkanaal levert mogelijk gevaren voor fysieke schade of verstoring. Deze langere weg is mogelijk ook een obstakel voor optrekkende zwakke zwemmers of uittrekkende soorten die verdwaald raken. De eventueel plaatselijk variërende saliniteitgehalten langs de nieuwe route kunnen mogelijk verwarrend werken. Mogelijke veranderingen aan de zeeluis Farmsum zullen een groter effect hebben omdat de migrerende vis nu door het Oude Eemskanaal moeten zwemmen. Verwarrende situatie voor migrerende vis in het Eemskanaal door tegengestelde stroomrichtingen gevormd door het afwisselend spuien en schutten blijft aanwezig.

We beseffen dat er op dit moment veel onzekerheden en kennis leemtes zijn waardoor essentiële details rondom de intrek van vis en migratie in het achterland nog niet goed geduid kunnen worden. We volgen de ontwikkelingen in de regio en passen de (tussentijdse) resultaten van Ruim Baan Voor Vissen 2 in, voor onderbouwde besluitvorming over vervolgstappen.

Zeef 1: Ontwikkelen kansrijke oplossingen en alternatieven

In deze stap wordt een ontwerpproces doorlopen waarin kansrijke alternatieven worden ontwikkeld. Hierbij wordt breed verkend welke oplossingen er voor de opgave zijn. Ook worden oplossingen voor de opgaven die omwonenden en stakeholders aanreiken in zeef 1 nader beschouwd. In zeef 1 wordt onderzocht welke integrale alternatieven voor Eemszijlen technisch maakbaar, vergunbaar, betaalbaar en voldoende probleemoplossend zijn voor de opgaven.

Werkwijze

In het ontwerpproces staan de 4 opgaven voor Eemszijlen centraal. In paragraaf 3.2 zijn reeds enkele maatregelen benoemd, deze maatregelen worden in zeef 1 verder geconcretiseerd en op elkaar afgestemd. Op deze wijze ontstaan enkele integrale alternatieven voor het project Eemszijlen. Belangrijke onderwerpen in dit ontwerpproces zijn:

- De locatiekeuze voor een nieuwe spuivoorziening. Hierbij wordt zowel oost-west gekeken tussen het Oude Eemskanaal en Termunterzijl als noord-zuid tussen de zeedijk en de kop van het Oosterhornkanaal.
- Voor het spuikanaal en de dijken rondom de Groote Polder worden gekeken naar ruimtebeslag en hoogte van de dijken.
- Voor de inrichting van de Groote Polder wordt gekeken naar de mogelijk te ontwikkelen natuurkwaliteit, de recreatieve functie en de slibvang.

Milieueffecten

In zeef 1 wordt ook rekening gehouden met milieueffecten op enkele belangrijke en sturende thema's:

- Watersysteem (afvoer en peilbeheer).
- Waterveiligheid.
- Natura 2000.
- Ruimtelijke kwaliteit/landschap.
- Verkeer (weg, fiets, scheepvaart).

Zeef 2: Beoordelingsfase: beoordelen van de effecten

In deze fase worden de kansrijke alternatieven/scenario's onderling vergeleken en beoordeeld op hun bijdrage aan de doelen en op hun milieueffecten. In paragraaf 5.3. van deze notitie zijn alle criteria die in zeef 2 worden gehanteerd weergegeven. Op basis hiervan kunnen de initiatiefnemers het voorkeursalternatief samenstellen en vervolgens toewerken naar het nemen van de voorkeursbeslissing.

Besluitvorming

Het meest wenselijke alternatief wordt uitgewerkt in een Besluitvormingsdocument 'Voorkeursalternatief' (VKA).

Wat is een Voorkeursalternatief (VKA)?

Een voorkeursalternatief legt het type oplossing of een samenhangend pakket van maatregelen vast. Dat betekent dat het VKA bijvoorbeeld aangeeft hoe de Valgenweg wordt omgelegd en of de Groote Polder in z'n geheel wordt ingericht of stapsgewijs. Ook stelt het voorkeursalternatief aanvullende randvoorwaarden waarbinnen het ontwerp nader uitgewerkt kan worden in de vervolgfase. Dit kunnen randvoorwaarden zijn die gesteld worden aan bijvoorbeeld het ruimtebeslag, de hoogte of de wijze van inpassing in het landschap.

4 Referentiesituatie

In de m.e.r.-systematiek is het belangrijk om de zogenoemde referentiesituatie te bepalen. Dit is de situatie waarmee de milieueffecten van het planvoornemen worden vergeleken. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie en autonome ontwikkelingen. Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die zich ook voordoen als het planvoornemen niet wordt uitgevoerd. In de volgende paragrafen wordt kort ingegaan op zowel de huidige situatie (§ 4.1) als de autonome ontwikkelingen (§ 4.2). In het op te stellen MER zullen de huidige situatie en autonome ontwikkelingen uitgebreider worden beschreven. De huidige situatie en de autonome ontwikkeling vormen samen de referentiesituatie.

4.1 Huidige situatie

4.1.1 Bodem

Maaiveldhoogte

In het oostelijke deel van de Grote polder ligt een laagte die is ontstaan door afgraving, de maaiveldhoogte is hier ca -2,5 meter. Het westelijke deel van de Grote polder heeft een hoogte van ca. -0,3 meter. De Valgenweg heeft een hoogte van ca. 0,3 meter. Aan de zuidoostzijde van de Grote polder loopt een oude dijk welke een hoogte heeft van ca. 2,2 meter. De zeedijk ten noorden van de Grote Polder heeft een hoogte van ruim 8 meter. Ter plaatse van het studiegebied voor het nieuwe spuikanaal bevinden zich agrarische gronden met een hoogte van -0,5 meter. De gronden op het bedrijventerrein Oosterhorn zijn opgehoogd tot ca. 0,70 meter. De gronden ter plaatse van de recreatie/spuisluis in Delfzijl hebben een hoogte van ca. 3,5 meter. De waterkering bij de spuisluis heeft een hoogte van ca. 7,5 meter.

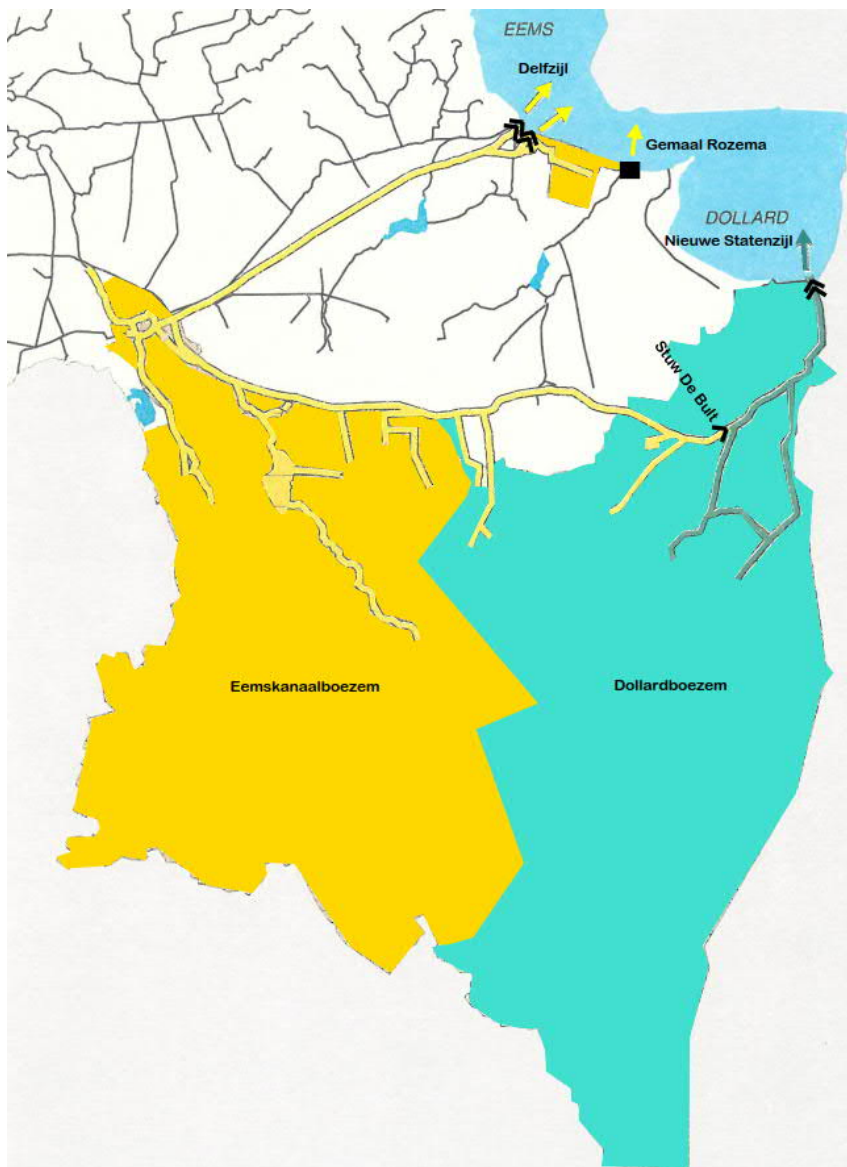
Bodemkwaliteit

Uit de bodemkwaliteitskaart blijkt dat er ter plaatse van de Grote polder en de recreatiesluis geen bekende verontreinigingen van bodem of grondwater bevinden.

4.1.2 Water

Peilbeheer en afvoer

Het project Eemszijlen ligt in het beheergebied van de Waterschappen Hunze & Aa's en Noorderzijlvest. Het Oude Eemskanaal vormt de grens tussen de twee waterschappen, met Noorderzijlvest ten noorden hiervan en Hunze en Aa's ten zuiden. Het Oude Eemskanaal, Eemskanaal, Oosterhornhaven en Oosterhornkanaal maken onderdeel uit van de Eemskanaal-Dollard Boezem (EKDB). In reguliere omstandigheden wordt er naar gestreefd het zg. streefpeil te handhaven. Op de Eemskanaalboezem is het streefpeil NAP +0,53 m. Op de Dollardboezem ten oosten van stuw De Bult is het streefpeil NAP +0,00 m. Bij hoog water kan de waterafvoer van de EKDB plaatsvinden door spuien via 1) de spuisluis in Oude Eemskanaal in Delfzijl, 2) de 'kleine sluis' (een recreatiesluis) naast de grote zeesluis in Farmsum en 3) de spuisluis in Nieuwe Statenzijl. Aanvullend kan bij hoog water ook water van de EKDB worden afgevoerd via een verbindingskanaal ten oosten van Oosterhorn en het gemaal Rozema in Termunterzijl. De afvoergebieden en de locaties waar water naar zee kan worden afgevoerd zijn weergegeven in onderstaande afbeelding.

Figuur 4.1 Afvoergebieden van de Eemskanaalboezem (geel) en Dollardboezem (blauw) en de beschikbare afvoerlocaties naar buitenwater

In het studiegebied liggen nog twee boezemsystemen. Ten zuiden van het Eemskanaal ligt de Duurswoldboezem (winterpeil NAP -1,07, zomerpeil NAP -1,27). Het water uit dit systeem verloopt via het Afwateringskanaal van Duurswold en een gemaal tussen Delfzijl en Farmsum. Ten oosten van de Duurswoldboezem ligt de Oldambtboezem. Hier is het streefpeil NAP -1,46 m. De afvoer verloopt via het Termunterzijldiep en het gemaal Rozema in Termunterzijl.

Waterveiligheid

Ten noorden van de Grote Polder loopt een zeedijk van ca. 8 meter hoog, dit betreft een primaire waterkering. Ter plaatse van de spuisluis bevindt zich tevens een dijk welke dienst doet als primaire waterkering, deze dijk is ruim 7 meter hoog. Ten slotte zijn de kades van het Oude Eemskanaal, Eemskanaal, Oosterhornhaven en Oosterhornkanaal aangeduid als waterkering. De dijk is getoetst en blijkt niet aan de hiervoor geldende vereisten te voldoen. Staat op de nominatie om in 2035 te worden aangepakt.

Waterkwaliteit

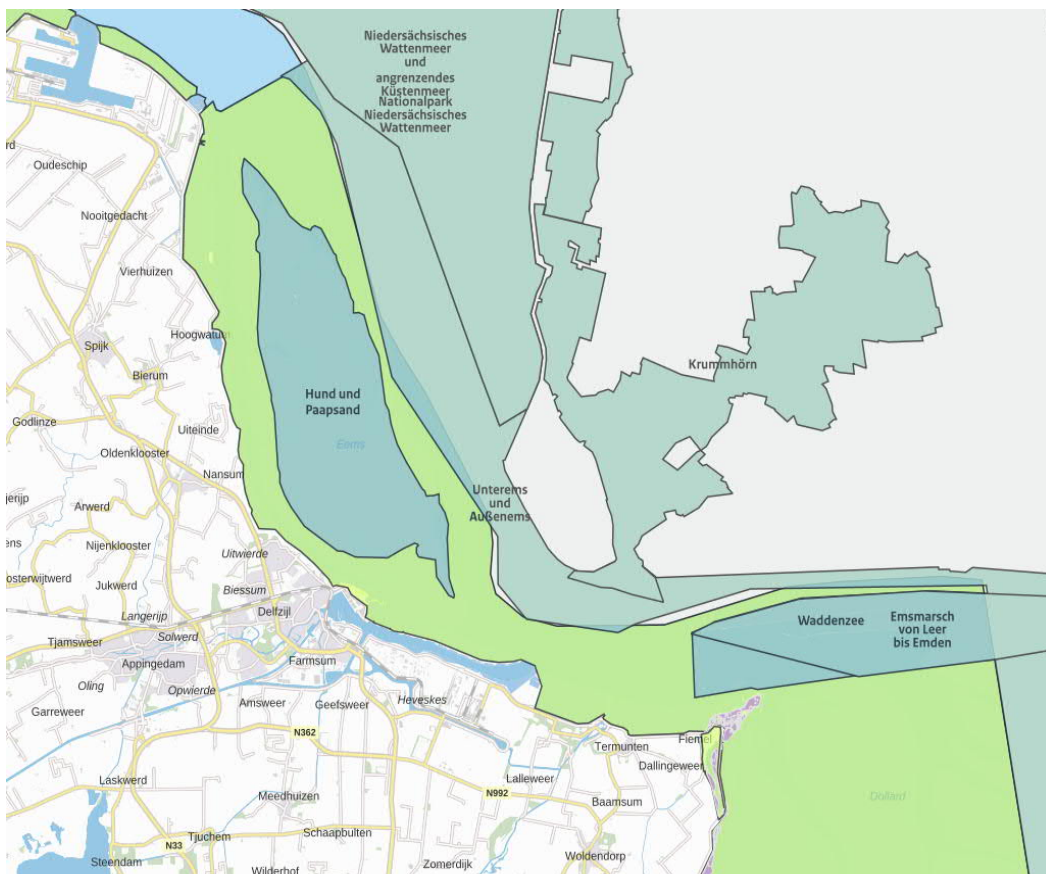
Het doel van de Kaderrichtlijn Water is het bereiken van een goede ecologische en chemische toestand van het oppervlaktewater in 2027. In de omgeving van Delfzijl liggen de KRW-waterlichamen 'Eemskanaal-Winschoterdiep' (o.a. Eemskanaal en Oosterhornkanaal), 'Kanalen Duurswold' (o.a. Afwateringskanaal Duurswold), 'kanalen Oldambt' (o.a. Termunterzijldiep). De doelen en maatregelen voor deze KRW-waterlichamen zijn beschreven in het Waterbeheerprogramma 2022-2027 van het waterschap Hunze en Aa's.

4.1.3 Natuur

Natura 2000

Er liggen verschillende Natura 2000-gebieden in de nabijheid van het plangebied. Dit betreffen Natura 2000-gebieden in Nederland en Duitsland. Het gaat om de volgende gebieden, welke hieronder worden toegelicht:

- Waddenzee, aansluitend op het plangebied (Nederland).
- Hund und Paapsand, op ca. 2 km van het plangebied (Duitsland).
- Niedersächsisches Wattenmeer, op ca. 3,4 km van het plangebied (Duitsland).
- Krummhörn, op ca. 3,6 km van het plangebied (Duitsland).
- Unterems und Aussenems, op ca. 2,5 km van het plangebied (Duitsland).

Figuur 4.2 | Natura 2000-gebieden nabij het plangebied

Waddenzee

Aansluitend op het plangebied ligt het Natura 2000-gebied 'Waddenzee'. Dit gebied bestaat uit een complex van diepe geulen en ondiep water met zand- en slibbanken waarvan grote delen bij eb droogvallen. Deze banken worden doorsneden door een fijn vertakt stelsel van geulen. Langs het vasteland en de eilanden liggen verspreid kweldergebieden, die door grote verschillen in vocht- en zoutgehalte bijdragen aan een zeer diverse flora en vegetatie. Het gebied is in 2007 in het estuarium van de Eems-Dollard met 4.153 ha uitgebreid.

Hund und Paapsand

Het Hund und Paapsand (De hond en de paap) is een zandbank in meest zeewaarts gelegen deel van het estuarium. Het gebied heeft een dynamische begrenzing op basis van de gemiddelde hoogwaterlijn.

Niedersächsisches Wattenmeer

Het Duitse Habitatrichtlijngebied Niedersächsisches Wattenmeer strekt zich uit van de Nederlandse grens bij de Dollard tot de monding van de Elbe bij Cuxhaven. Het gebied bestaat uit het kustgebied van de Noordzee en Waddenzee met stranden, kwelders, wadden en platen, zandbanken, ondiepe kustwateren (inhammen) en de Waddeneilanden met duinen.

Krummhörn

Het Vogelrichtlijngebied Krummhörn grenst aan het Wattenmeer en betreft een binnendijks gelegen gebied. Het gebied bestaat grotendeels uit landbouwgrond, langs de randen is ook moerasgrond aanwezig. Het gebied is aangewezen voor eenden, ganzen, weide- en akkervogels, zee- en strandvogels, moerasvogels en enkele roofvogels.

Unterems und Aussenems

Het Duitse Habitatrichtlijngebied Unterems und Aussenems bestaat uit delen van het Eems-estuarium met ondiepe kust- en oeverwateren, de kunstmatig uitgediepte vaarweg, brakwaterwadden, kwelders, brakwaterrietlanden en matig zilte graslanden. Het is tevens in gebruik als zeevaartroute.

Overige beschermde natuurgebieden

De Waddenzee ten noorden van de Grote Polder maakt deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Dit NNN-gebied volgt de zeedijk en blijft dus ook op enige afstand van de sluis in Delfzijl. Het bosgebied aan de oostrand van bedrijventerrein Oosterhorn en bospercelen ten oosten van Borgsweer zijn aangemerkt als Bos- en natuurgebied buiten NNN".

Figuur 4.3 | Natuurgebieden nabij het plangebied (donkergroen: NNN, lichtgroen: natuurgebied buiten NNN, bron: provinciale omgevingsverordening)

4.1.4 Landschap en cultuurhistorie

Ontstaansgeschiedenis landschap

De basis voor het landschap is gelegd tijdens de laatste ijstijden. In de één na laatste ijstijd (Saalien) heeft het landijs dikke pakketten afzettingen achtergelaten en zijn hoge heuvels en diepe dalen gevormd. Gekeken naar het gebied is te zien dat rond 9000 voor Chr. het gebied grotendeels bestond uit dekzanden die door open water en beekdalen werden doorsneden. Daarna is in het gebied, onder invloed van de klimaatsveranderingen en zeespiegelstijging, veengroei en een getijdengebied ontstaan. In de loop van de tijd ontstonden door aanslibbing op de kwelders hoger gelegen ruggen. Vanaf de ijzertijd waren deze wallen deels geschikt voor bewoning. Ondertussen bleef de zeespiegelstijging doorgaan. Mensen wierpen daarom (woon)heuvels op. Deze woonheuvels staan bekend als wierden en liggen vaak op de kwelderwallen. Het wonen op wierden zette zich voort tot in de middeleeuwen. Vanaf de late middeleeuwen gaat men door het aanleggen van dijken steeds meer land terugwinnen op het water en na de middeleeuwen heeft de kust van Delfzijl grotendeels zijn huidige vorm.

Ontwikkeling dorpen en havengebied

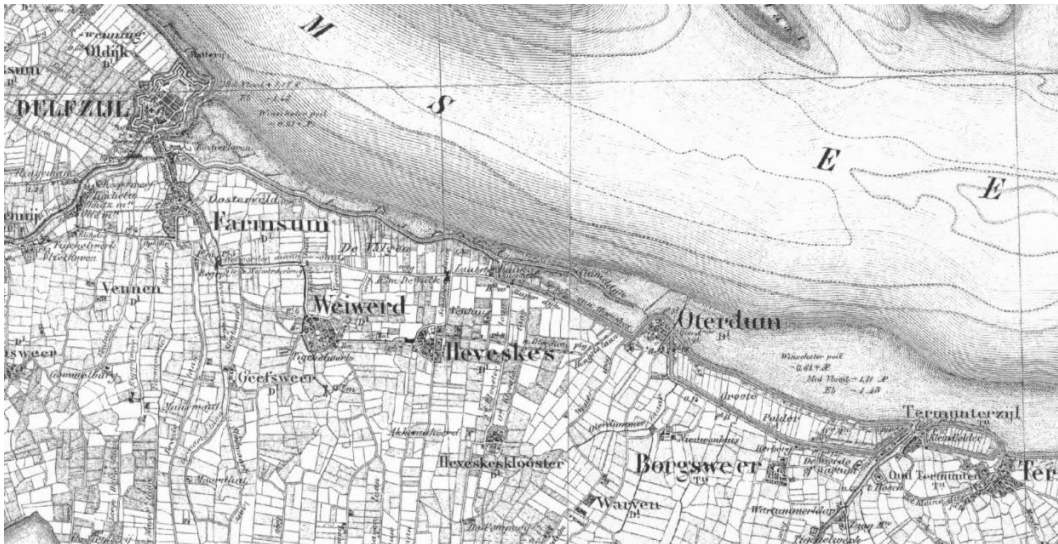
Rond 600 voor Christus was de afzetting van zeeklei zo ver gevorderd dat grote delen van het land boven zeeniveau kwamen te liggen. Op deze vruchtbare zeeklei gingen mensen zich vestigen. Naarmate de woonplaatsen uitgroeiden tot grotere wierden, werden de bouwlanden gelijkmatig verdeeld volgens een radiaal verkavelingspatroon op en direct rond de wierden. Nabij het studiegebied is het voormalige dorp Heveskes op deze wijze ontstaan. Rond 1100 werden de eerste kaden en dijken opgeworpen in de kleistreken van Groningen. Dit resulteerde in een doelmatige, regelmatige blokverkaveling van het achtergelegen land. De mens begon meer en meer greep te krijgen op de natuurlijke afwatering van het gebied door de dijken, zijlen en later ook de molens.

Vanaf omstreeks 1900 is er sprake van verstedelijking en verdergaande industrialisatie rondom Delfzijl. De basis voor de industrie ontstond met de ontdekking van zout in Winschoten en gas in Slochteren. De aanwezigheid van beide grondstoffen zorgde ervoor dat er in 1958 aan de zuidkant van de havenstad Delfzijl een bedrijventerrein van circa 18 ha werd aangelegd; het begin van een nieuw industriegebied. Geleidelijk verdwenen hierdoor de dorpen Heveskes, Oterdum en Weiwerd. In plaats daarvan werden ketelhuizen, destillatiekolommen, kalkovens, pekelreinigingsinstallaties, laboratoria, magazijnen en kantoren gebouwd. De aanwezigheid van een zeehaven, binnenwater, spoor en een wegennet vormden uitstekende vestigingsvoorwaarden. De industriële ontwikkeling tijdens de vijftiger jaren zorgde voor verdere groei van de havens. Zo werden de Handelshaven (eerste aanzet Zeehavenkanaal) en een binnenhaven (nu Oosterhornhaven) aangelegd. Daarna werd de Damsterkade gebouwd. In 1973 was de havenmond ter hoogte van Oterdum gereed. De oude havenmond werd in 1976 gedeeltelijk en in 1978 geheel gesloten.

Groote Polder en omgeving, sluis en omgeving

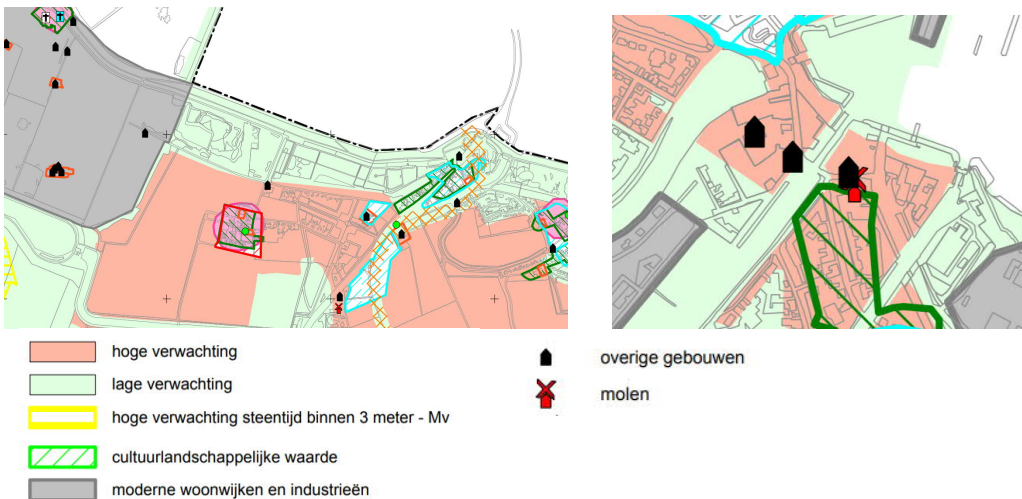
De Groote polder is een oude polder van voor 1850. De polder ligt ten westen van Termunterzijl, tussen de huidige zeedijk en de oude zeedijk (nu een slaperdijk) in. De meest westelijke punt lag bij het verdwenen dorp Oterdum. Dit dorp is in de jaren zeventig van de twintigste eeuw volledig afgebroken om plaats te maken voor een verbreding van de zeedijk van de Eemsmonding, die op deltahoogte moest worden gebracht. De Groote Polder was daarnaast een zelfstandig waterschap tussen de zee en het voormalige waterschap Oterdum in. De bemaling gebeurde met behulp van gemaal dat uitsloeg op het Termunterzijldiep.

De sluis in het Oude Eemskanaal stamt uit 1876. In de jaren 60 is een nieuwe aftakking gegraven naar de Eems (het nieuwe Eemskanaal), met daarin grotere sluisen. Na de realisatie van de nieuwe sluisen is het voor schepen niet meer mogelijk via het Oude Eemskanaal de zee te bereiken. De sluis is omgebouwd tot spuisluis voor de afvoer van water.

Figuur 4.4 | Uitsnede topografische kaart 1850

Volgens de archeologische verwachtingskaart van de voormalige gemeente Delfzijl heeft de Grootte polder een lage archeologische verwachting. Het landbouwgebied ten zuiden van de Grootte Polder heeft wel een hoge archeologische verwachting. De sluis in Delfzijl heeft zelf een lage archeologische verwachting, de directe omgeving kent wel een hoge verwachtingswaarde. Hier bevonden zich vroeger ook cultuurhistorische waardevolle gebouwen en een molen

Figuur 4.5 | Uitsneden Archeologische verwachtingskaart en beleidsadvieskaart gem. Delfzijl

4.1.5 Verkeer

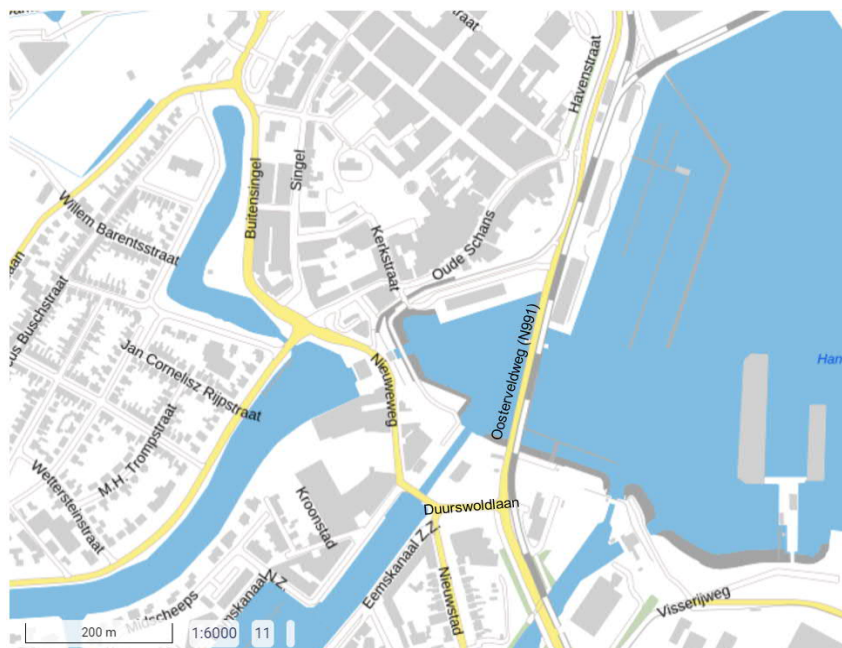
Wegverkeer

De Valgenweg loopt van Delfzijl naar Termunterzijl en kruist de Grote Polder. Aan de zuidzijde van de Grote Polder gaat de Valgenweg over in de Schepperbuurt. De Valgenweg wordt voornamelijk gebruikt door bestemmingsverkeer tussen Delfzijl en het gebied rond Borgsweer, Termunterzijl en Termunten.

Figuur 4.6 | Wegen nabij Grote Polder

Bij de sluis in Delfzijl gaan de gemeentelijke wegen Nieuweweg en Duurswoldlaan in elkaar over. Deze wegen zijn onderdeel van de ring die om het centrum van Delfzijl loopt. Daarnaast vormt de Nieuweweg een verbinding tussen Delfzijl en Farmsum. Nabij de sluis loopt de Oosterveldweg (N991), welke tevens een onderdeel vormt van de ring rond het centrum. De Oosterveldweg (N991) vormt daarnaast een belangrijke verbinding voor het verkeer van en naar de industriehavens in Delfzijl.

Figuur 4.7 | Wegen nabij sluis Delfzijl

Spoor

Het bedrijventerrein Oosterhorn is via spoor bereikbaar. Dit spoor kruist de Damsterhaven samen met de Oosterveldweg (zie figuur 4.7)

Scheepvaart

Het (Nieuwe) Eemskanaal maakt deel uit van de hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl. Dit is een belangrijke scheepvaartverbinding tussen de Randstad en Noord-Duitsland. Schepen kunnen via de zeesluis in Farmsum de Eems bereiken. De 'grote zeesluis' bij Farmsum is geschikt voor de beroepsvaart en de 'kleine zeesluis' voor de recreatievaart. De bedrijven op het industrieterrein Oosterhorn zijn voor schepen (beroepsvaart) te bereiken via het Eemskanaal en het Oosterhornkanaal. In het Oude Eemskanaal, Nieuwe Eemskanaal, en de Handelshaven bevinden zich aanlegplaatsen voor de recreatievaart.

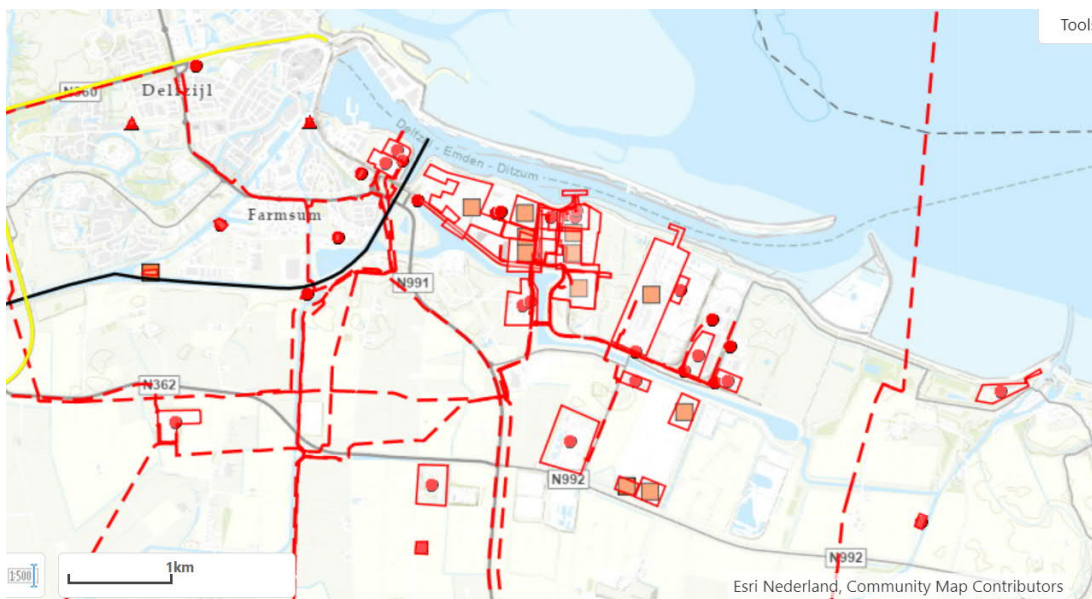
4.1.6 Woon- en leefmilieu

De Grote Polder ligt nabij woningen behorend bij het dorp Borgsweer. Deze woningen bevinden zich aan de Schepperbuurt aan de overzijde van de Grote Polder (ca. 15 meter). Tussen het natuurgebied van de Grote Polder en de woningen ligt de historische oude zeedijk (nu een slaperdijk). De Grote Polder is ingericht als recreatie- en natuurgebied en wordt gebruikt voor dagrecreatie voor zowel de bewoners als bezoekers van het gebied.

De sluis ligt binnen de bebouwde kom van Delfzijl. De sluis grens aan een kindcentrum (noordwesten) en een school (zuidoosten). In de omgeving liggen daarnaast diverse commerciële voorzieningen. Daarnaast liggen meerdere woningen om de sluis heen, waarvan de dichtstbijzijnde op ca. 40 meter. De sluis en aansluitende dijk bij de Damsterhaven zijn onderdeel van een wandelnetwerk dat veel wordt gebruikt door de bewoners.

4.1.7 Externe veiligheid

De Grote Polder wordt doorkruist door de hoofdverbinding Noord-Nederland, dit betreft een internationale aardgasleiding. Ten oosten van de Grote Polder ligt een campingterrein waarop zich een risicobron bevindt. Op het bedrijventerrein Oosterhorn bevindt zich aan weerszijden van het Oosterhornkanaal een groot aantal risicovolle bedrijven en buisleidingen. Naast de spuisluis in het centrum van Delfzijl bevindt zich een inrichting met een LPG-vulpunt en

Figuur 4.8 Uitsnede risicokaart

4.2 Autonome ontwikkeling

Een autonome ontwikkeling is een ontwikkeling die autonoom plaatsvindt, dat wil zeggen dat deze ook plaatsvindt als de ontwikkeling van Eemshaven niet doorgaat. In het MER zal per milieuaspect worden bezien welke autonome ontwikkelingen relevant zijn. Drie voor Eemshaven belangrijke autonome ontwikkelingen worden hieronder genoemd:

Ontwikkelingen recreatievaart en beroepsvaart

In het MER zal in beeld worden gebracht hoe de recreatievaart en de beroepsvaart zich naar verwachting zullen ontwikkelen in de autonome situatie (zonder Eemshaven). Daarbij zal specifiek gekeken worden naar de vaarwegen en sluisen in het studiegebied.

Zeespiegelstijging

Door de opwarming van de aarde zal het zeespiegelniveau systematisch en over een langere termijn toenemen. Dit zorgt voor een grotere druk op de Nederlandse waterkeringen. Ook kan door zeespiegelstijging het water uit het achterland minder vaak onder vrij verval worden geloosd op zee.

Bodemdaling

Als gevolg van de aardgaswinning daalt de bodem in een groot deel van de provincie Groningen. Deze bodemdaling is het grootst nabij de winningspunten en neemt af naarmate de afstand tot het winningspunt toeneemt. De bodemdaling heeft gevolgen voor de waterhuishouding in het gebied. Gevolgen worden gecompenseerd door waterpeilen aan te passen eventueel in combinatie met de uitvoering van compenserende maatregelen. Ook de komende decennia blijft de bodem dalen als gevolg van de aardgaswinning.

Overig

In het MER zal per milieuthema worden stilgestaan bij eventuele autonome ontwikkelingen op dat thema. Hierbij kan gedacht worden aan de ontwikkeling van het wegverkeer, de verdere doorontwikkeling van het bedrijventerrein, Oosterhorn en aan diverse gevolgen van klimaatverandering (neerslag, droogte, hitte).

5 Reikwijdte en detailniveau

5.1 Inhoud MER

De kern van het MER wordt gevormd door de beschrijving van de milieueffecten die als gevolg van de voorgenomen activiteiten worden verwacht ten opzichte van de referentiesituatie. Daarnaast moeten redelijke alternatieven/varianten voor de invulling van het gebied worden beschreven en op hun milieueffecten worden beoordeeld. Het milieueffectrapport zal de volgende onderdelen bevatten:

1. Een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd.
2. Een beschrijving van de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven of varianten.
3. Een overzicht van eerder vastgestelde plannen die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit.
4. Een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en van de te verwachten autonome ontwikkeling van dat milieu (referentiesituatie).
5. Een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit kan hebben en een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven.
6. Een vergelijking van de referentiesituatie en de voorgenomen activiteit op de relevante milieuaspecten.
7. Een beschrijving van de maatregelen om nadelige milieugevolgen te voorkomen, te beperken of teniet te doen.
8. Een overzicht van onzekerheden en de leemten in kennis van de onder 4) en 5) bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens. Een zelfstandig leesbare samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit.

5.2 Reikwijdte

In het MER wordt onderscheid gemaakt tussen de begrippen plangebied en studiegebied. Het plangebied is het gebied waar de voorgenomen activiteiten mogelijk worden uitgevoerd. Het plangebied voor de verkenning voor Eemzijlen is weergegeven in figuur 1.1.

Het studiegebied is het totale gebied waarin milieueffecten als gevolg van de realisering van de voorgenomen activiteiten in het plangebied kunnen optreden. Het studiegebied is dus omvangrijker dan het plangebied en kan per milieuaspect verschillen. Voor milieuaspecten zoals bodem en archeologie treden de effecten alleen binnen het plangebied op (het studiegebied is hier gelijk aan het plangebied). Voor milieuaspecten zoals verkeer, geluid en luchtkwaliteit kunnen ook buiten het plangebied effecten optreden (het studiegebied is hier dus groter dan het plangebied). In het MER zal per milieuaspect worden toegelicht wat het relevante studiegebied is.

5.3 Detailniveau

Het detailniveau van de effectanalyse in zeef 2 sluit aan bij het detailniveau van de voorkeursbeslissing. De effectanalyses in het MER zijn in beginsel kwalitatief van aard (zonder berekeningen) en worden uitgevoerd door middel van expert judgement. Waar nodig zal de effectanalyse kwantitatief (met indicatieve berekeningen) worden uitgevoerd. Om de milieueffectanalyse van zeef 2 systematisch te kunnen uitvoeren, is een beoordelingskader opgesteld (zie hieronder). In dit beoordelingskader is per milieuaspect een aantal toetsingscriteria geformuleerd.

Kwalitatief en kwantitatief onderzoek

Het effectonderzoek dat in het kader van het MER wordt uitgevoerd zal deels kwalitatief en deels kwantitatief worden uitgevoerd. Het detailniveau wordt afgestemd op wat nodig is voor een verkenning en een zorgvuldige besluitvorming over het VKA. Bij *kwalitatief* effectonderzoek worden de effecten geanalyseerd door expert judgement op basis van bestaande informatie en eventueel aanvullend bureauonderzoek. Bij *kwantitatief* effectonderzoek worden de effecten geanalyseerd op basis van voor dit project uit te voeren (model)berekeningen.

Het Plan-MER moet voldoende milieu-informatie bevatten om een goede afweging te kunnen maken over de Voorkeursbeslissing. "Voldoende" betekent niet dat in het Plan-MER alle mogelijke effecten al in detail beschreven moeten worden. Voor bepaalde milieueffecten zal nader onderzoek kunnen plaatsvinden in de fase na het vaststellen van de Voorkeursbeslissing. In die fase wordt het projectbesluit voorbereid en daarbij zal nog nader milieuonderzoek worden uitgevoerd.

Het detailniveau van het milieuonderzoek in het kader van de Plan-MER voor de voorkeursbeslissing wordt hieronder nader toegelicht:

- Doelbereik Eemszijlen: voor toetsing op de opgave 2 (Verbeteren ecologische- en waterkwaliteit en natuur) en opgave 3 (Toekomstbestendig watersysteem) moet een kwantitatieve analyse met (model)berekeningen plaatsvinden.
- Effecten op water: voor de effecten op het watersysteem (afvoer en peilbeheer) en de waterveiligheid zal kwantitatief onderzoek met (model)berekeningen worden uitgevoerd. Voor waterkwaliteit en grondwater is de effectanalyse kwalitatief.
- Effecten op Natura 2000: er zal kwalitatief onderzoek plaatsvinden, maar aanvullend daarop zullen ook (model)berekeningen worden uitgevoerd om het effect op de buitendijkse morfologie te kunnen bepalen. Voor stikstofdepositie worden in de plan-MER-fase nog geen berekeningen uitgevoerd, dit kan later (bij voorbereiding projectbesluit) gebeuren.
- Effecten op de andere beoordelingscriteria bij Natuur: effectanalyse is kwalitatief. Voor beschermde gebieden wordt eventueel ruimtebeslag kwantitatief bepaald.
- Effecten op landschap, cultuurhistorie, archeologie, bodem: voor deze onderwerpen zal de effectanalyse kwalitatief worden uitgevoerd.
- Effecten op verkeer: er wordt aandacht besteed aan de aantallen motorvoertuigen, schepen en fietsers op relevante routes, maar de effectanalyse zal kwalitatief zijn.
- Effecten op externe veiligheid: effectanalyse kwalitatief.
- Effecten op gebruiksfuncties: effectanalyse is kwalitatief, eventueel ruimtebeslag wordt kwantitatief bepaald.

Beoordelingskader

In de onderstaande tabel is het beoordelingskader opgenomen.

Onderwerp	Beoordelingscriteria	Kwalitatief	Kwantitatief
Doelbereik			
Bijdrage aan projectdoelen Eemszijen	Opgave 1: Verbeteren van de (ecologische) waterkwaliteit en natuur	X	
	Opgave 2: Versterken van het maritieme karakter, leefbaarheid en de recreatiefunctie		X
	Opgave 3: Klimaataanpassing kustzone		X
	Opgave 4: Zoetwaterbeschikbaarheid	X	
Omgevingseffecten			
Water	Effecten op watersysteem (afvoer en peilbeheer)		X
	Effecten op waterveiligheid		X
	Effecten op waterkwaliteit (grondwater en oppervlaktewater, binnen- en buitendijks)	X	
	Effecten op grondwater (standen en stromingen)	X	
Natuur	Effecten op Natura 2000 gebieden	X	X
	Effecten op beschermde gebieden: NNN, Natuur buiten NNN, leefgebieden akkervogels/weidevogels/ganzen	X	X
	Effecten op beschermde soorten	X	
Ruimtelijke kwaliteit	Effecten op de ruimtelijke kwaliteit	X	
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Effecten op landschappelijke kwaliteiten en karakteristieken	X	
	Effecten op cultuurhistorisch waardevolle structuren en objecten	X	
	Effecten op archeologie (bekende en verwachte waarden)	X	
Bodem	Effect op aardkundige waarden	X	
	Effect op de bodemkwaliteit	X	
Verkeer	Effecten op wegverkeer en OV (afwikkeling en veiligheid)	X	
	Effecten op scheepvaartverkeer (afwikkeling en veiligheid)	X	
	Effecten op langzaam verkeer (afwikkeling en veiligheid)	X	
Externe veiligheid	Effecten externe veiligheid	X	
Gebruiksfuncties	Effecten op woonfunctie (ruimtebeslag, impact op beleving)	X	X
	Effecten op werkfunctie (ruimtebeslag, impact op bedrijfsvoering)	X	X
	Effecten op recreatieve functies (ruimtebeslag, impact op voorzieningen en routes)	X	X
	Effecten op landbouw (ruimtebeslag, impact op bedrijfsvoering)	X	X
Hinder in aanlegfase	Hinder door werkzaamheden (geluid, stof, verkeersveiligheid e.d.)	X	

Effectbeoordeling

In het MER worden het doelbereik en de milieueffecten van Eemszijen beschreven ten opzichte van de referentiesituatie. Vervolgens worden het doelbereik en de milieueffecten (voor de verschillende criteria) beoordeeld. Dit gebeurt op basis van de onderstaande schaal:

Score	Beoordeling van het effect
++	zeer positief effect
+	positief effect
0/+	beperkt positief effect
0	geen of nauwelijks effect
0/-	beperkt negatief effect
-	negatief effect
--	zeer negatief effect

Voorkeurbeslissing

In het MER zal worden aangegeven wat vanuit het milieu de voorkeurbeslissing van de overheden is. Voor de voorkeurbeslissing spelen naast milieueffecten (zoals in het MER beschreven) echter ook andere factoren een belangrijke rol zoals kosten, techniek, draagvlak en toekomstbestendigheid.

6 De procedure

6.1 Procedurestappen

De m.e.r.-procedure bestaat uit een aantal stappen:

1. Openbare kennisgeving van deze NRD: wanneer een plan wordt opgesteld waarvoor een m.e.r.-procedure moet worden doorlopen, moet dit openbaar worden gemaakt. De bekendmaking is de formele start van de m.e.r.-procedure. In deze kennisgeving wordt aangegeven wie in de gelegenheid worden gesteld om advies over de inhoud van het MER uit te brengen.
2. Raadplegen bestuursorganen en burgers: bestuursorganen die met het plan te maken krijgen, worden over de voorgenomen ontwikkeling geraadpleegd. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is het document waarmee deze raadpleging wordt uitgevoerd. Betrokken partijen worden in de gelegenheid gesteld zienswijzen in te dienen met betrekking tot de inhoud van het op te stellen MER. Daarnaast wordt de notitie gedurende een periode van 6 weken ter visie gelegd en kan er door een ieder (mondeling of schriftelijk) een zienswijze worden ingediend. Op basis van de uitgebrachte adviezen en binnengekomen zienswijzen stelt het bevoegd gezag de reikwijdte en het detailniveau voor het MER vast.
3. Opstellen Plan-MER en ontwerp-voorkeursbeslissing: op basis van de NRD en de reacties daarop wordt vervolgens het MER opgesteld. In het MER worden de milieueffecten van het planvoornemen beschreven. In deze procedurestap wordt tevens het ontwerp van de voorkeursbeslissing opgesteld.
4. Terinzagelegging Plan-MER en ontwerp-voorkeursbeslissing: Het MER en ontwerp-voorkeursbeslissing liggen gedurende 6 weken ter inzage. Tijdens de tervisielegging kan een ieder mondeling of schriftelijk een reactie op de documenten geven. Tijdens deze periode wordt tevens aan de commissie m.e.r. gevraagd het MER te toetsen.
5. Vaststellen voorkeursbeslissing: met in achtneming van adviezen en zienswijzen op het Plan-MER, stellen de bevoegde gezagen de voorkeursbeslissing vast. Het betreft hier een politiek-bestuurlijk besluit waartegen geen beroep open staat.

In de voorkeursbeslissing zal worden bepaald of de projectprocedure wordt voortgezet met een planuitwerkingsfase waarin één of meer projectbesluiten worden voorbereid en vastgesteld. Als dat het geval is, zal het vervolg er als volgt uit zien:

6. Opstellen Project-MER/m.e.r.- beoordeling en ontwerp-projectbesluit: Rekening houdend met de resultaten van de verkenningsfase en de inhoud van de voorkeursbeslissing worden voor de projectonderdelen een Project-MER of m.e.r.- beoordeling opgesteld. Tevens wordt voor de projectonderdelen het ontwerp-projectbesluit opgesteld
7. Terinzagelegging Project-MER/m.e.r. beoordeling en ontwerp-projectbesluit: Project-MER/m.e.r. beoordeling en ontwerp-projectbesluit: liggen gedurende 6 weken ter inzage. Tijdens de tervisielegging kan een ieder mondeling of schriftelijk een reactie op de documenten geven. Indien er een Project-MER is opgesteld wordt de commissie m.e.r. gevraagd om het MER te toetsen.
8. Vaststelling projectbesluit. rekening houdend met eventueel ingediende zienswijzen stelt het bevoegd gezag het project besluit vast en legt het besluit 6 weken ter visie. Tegen dit besluit staat beroep bij de rechter open.
9. Evaluatie en monitoring: nadat de plannen zijn gerealiseerd, dienen de werkelijk optredende milieueffecten in beeld te worden gebracht en geëvalueerd.

6.2 Te raadplegen instanties

Bij het bepalen van de reikwijdte en het detailniveau van het Plan-MER voor de Voorkeursbeslissing voor het project Eemzijen raadpleegt het bevoegd gezag in ieder geval de wettelijk voorgeschreven bestuursorganen (artikel 7.11b Wet milieubeheer).

Het bevoegd gezag is voornemens de volgende instanties over dit project te raadplegen:

- Gemeente Eemsdelta.
- Ministerie van LNV.
- Ministerie van I&W / Rijkswaterstaat.
- Ministerie van OCW / Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.
- Ministerie van BZK.
- Gasunie.
- Nationaal Programma Groningen.
- Waddenfonds.
- Commissie voor de m.e.r.
- Duitse overheden; in overleg met het aanspreekpunt voor grensoverschrijdende m.e.r. in Oldenburg.

6.3 Reacties

Het bevoegd gezag zal in de openbare kennisgeving aangeven welke procedure wordt doorlopen. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau ligt gedurende zes weken voor iedereen ter inzage en er kunnen zienswijzen worden ingediend. In de kennisgeving is hiervoor nadere informatie opgenomen. Op basis van de ontvangen adviezen en zienswijzen wordt vastgesteld door het bevoegd gezag wat in het MER onderzocht moet worden.